

Бойко Я. В.

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

СТРАТЕГІЇ І ТАКТИКИ УКРАЇНСЬКИХ РЕТРАНСЛЯЦІЙ П'ЄС ШЕКСПІРА У СВІТЛІ КОГНІТИВНОЇ АНАЛОГІЧНОСТІ

У запропонованій розвідці обґрунтовуються перекладацькі стратегії і тактики, що є ефективними в українських ретрансляціях часово віддаленого першотвору для досягнення когнітивної аналогічності одиниць оригіналу й одиниць перекладу. Матеріалом дослідження слугували мовні і мовленнєві засоби образності, експресивності, емотивності й оцінки, які виокремлено із трагедій У. Шекспіра “Macbeth” (1605) і “King Lear” (1605) та їх українських діахронних ретрансляцій XIX–XXI століть, авторами яких є П. Куліш (1880, 1900), Т. Осъмачка (1930), Ю. Корецький (1940), М. Рильський (1941), В. Барка (1969), Б. Тен (1986), О. Грязнов (2008). Для досягнення мети у дослідженні використано такі методи: метод теоретичного узагальнення під час обробки використаних джерел, емпіричний метод у ході формування загальної вибірки для проведення лінгвістичного аналізу, метод лінгвістичного аналізу і метод зіставного аналізу для характеристики перекладу у порівнянні з оригіналом, трансформаційний аналіз і методика інтерпретаційного аналізу для визначення застосованих стратегій і тактик перекладу. У роботі обґрунтовано когнітивну аналогічність концептуального змісту оригіналу і перекладу, яка встановлюється шляхом фреймового мапування, у світлі фреймової семантики. Обґрунтовано два різновиди когнітивної аналогічності оригіналу і перекладу: стилістичний когнітивний аналог і функційний когнітивний аналог. У статті диференційовано терміни «стратегія перекладу» і «тактика перекладу» та надано класифікацію альтернативних тактик (репродуктивних та адаптивних) досягнення когнітивної еквівалентності оригіналу і хронологічно віддалених перекладів.

Ключові слова: когнітивна аналогічність, фреймова семантика, стилістичний когнітивний аналог, функційний когнітивний аналог, стратегія перекладу, репродуктивні / адаптивні тактики.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку наукової думки у мовознавстві характеризується зміщенням фокусу уваги лінгвістів із власне мовних явищ на мовленнєву діяльність людини. Антропоцентричність лінгвістичних розвідок та їх спрямованість на визначення глибинних психічних процесів світу особистості і суспільства зумовлюють поворот від аналізу структурно-формальних особливостей мовних одиниць до розуміння необхідності врахування «людського фактора». У процесі перекладу як міжмовної передачі національної самобутності, детермінованої дистанцією часу й простору, перекладач має справу не лише з двома мовами, а й з двома культурами, а іноді і з двома абсолютно різними світоглядами. Щоб правильно зрозуміти мову, культуру, історію та національні цінності народу, втілені в оригіналі, слід, насамперед, звернутися безпосередньо до його творця – автора оригіналу. Тому обґрунтована інтерпретація оригіналу, особливо, віддаленого у часі, перекладацькі рішення щодо його адекватного відтворення мовою пере-

кладу та визначення критеріїв цієї адекватності постають актуальними проблемами у сучасному перекладознавстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему множинності міжмовних відповідностей обговорювали ще класики перекладознавства Л. Бархударов і Я. Рецкер. В останні роки *діахронна множинність перекладів* почала привертати увагу багатьох вітчизняних (Ю. Левін, А. Попович, О. Ребрій, Р. Ситар, О. Федів, О. Чередниченко та ін.) і закордонних фахівців (А. Verma, S. Gürçağlar, K. Koskinen та ін.). У руслі сучасного когнітивного підходу до перекладацької діяльності (П. Зікінгер, П. Кусмаул, Б. Левандовська-Томашик, А. Нойберт, А. Рохолпез, Г. Шрив, Т. Янссен-Фесенко, О. Дзера, В. Ніконова та ін.) діахронна множинність ретрансляцій пов'язана з проблемами розуміння оригіналу та його адекватної передачі у перекладі (Дж. Кетфорд, Ю. Найда, К. Райс та ін.).

Для визначення критеріїв адекватності перекладу продуктивною є розробка проблематики

когнітивного консонансу і когнітивного дисонансу (Л. Борисенкова, О. Вахоніна, Є. Вебер, Г. Воскобойник, В. Дем'янков та ін.) як чинників адекватності / неадекватності оригіналу і перекладу. Розв'язання проблеми когнітивного консонансу і когнітивного дисонансу мисленнєвого процесу автора оригіналу і перекладача здійснено на матеріалі українських діяхронних ретрансляцій п'єс У. Шекспіра як часово віддалених першотворів із застосуванням інструментарію фреймової семантики [1; 2; 3]. Доведено, що когнітивний консонанс як «гармонійна тотожність мисленнєвого процесу автора і перекладача у ході створення тексту оригіналу і тексту перекладу» [1, с. 106] сприяє встановленню когнітивної еквівалентності [1] і когнітивної аналогічності [2] одиниць оригіналу (ОО) й одиниць перекладу (ОП). Когнітивний дисонанс як стан психічного дискомфорту індивіда, викликаний зіткненням у його свідомості конфліктуючих уявлень: ідей, вірувань, цінностей або емоційних реакцій [6, с. 206] зумовлює когнітивну варіантність [3] ОО й ОП. Досягнення когнітивної еквівалентності, когнітивної аналогічності і когнітивної варіантності відбувається у кожному випадку із застосуванням специфічних стратегій і тактик перекладу, визначення яких є важливим для розв'язання проблеми адекватності українських діяхронних ретрансляцій часово віддаленого першотвору.

Постановка завдання. *Метою* цієї статті є обґрунтування перекладацьких стратегій і тактик, що є ефективними в українських ретрансляціях часово віддаленого першотвору для досягнення когнітивної аналогічності ОО й ОП. Визначена мета передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) охарактеризувати когнітивну аналогічність оригіналу і перекладу у світлі фреймової семантики; 2) диференціювати поняття «стратегія перекладу» і «тактика перекладу»; 3) визначити ефективні перекладацькі стратегії і тактики у досягненні когнітивної аналогічності ОО й ОП. У роботі було використано такі **методи дослідження**: метод теоретичного узагальнення під час обробки використаних джерел, емпіричний метод у ході формування загальної вибірки матеріалу, методи лінгвістичного і зіставного аналізу для зіставлення перекладу з оригіналом, трансформаційний аналіз і методика інтерпретаційного аналізу для визначення застосованих стратегій і тактик перекладу. **Матеріалом дослідження** слугували 1053 мовні і мовленнєві засоби образності, експресивності, емотивності й оцінки, виокремлені із 963-х фрагментів трагедій У. Шек-

спіра, та їх відповідники в українських ретрансляціях ХІХ–ХХІ століть.

Виклад основного матеріалу. У теорії і практиці перекладознавства проблема адекватності перекладу розв'язується в термінах теорії еквівалентності, яка виникла у західному перекладознавстві у другій половині ХХ століття. Дослідники запропонували різні рівні еквівалентності, такі як формальна та динамічна еквівалентність [7], еквівалентність на рівні слова, граматична, текстова та прагматична еквівалентність [4], природна та спрямована еквівалентність [8] тощо. Останнім часом усе більше дослідників наголошують на когнітивних процесах перекладу, які насамперед «стосуються процесів у свідомості агентів, залучених до комунікативних актів щодо перекладених текстів» [9, с. 216]. Для визначення різних ступенів когнітивної близькості між текстом оригіналу та його перекладами виникає потреба доповнити термінологічний апарат когнітивного перекладознавства термінами «когнітивна аналогія» та «когнітивна варіантність».

У термінах психології, аналогія – це порівняння принаймні двох моделей, які мають подібні відношення між своїми складниками. Якщо екстраполювати цей термін на перекладознавство, то можна визначити когнітивну аналогію як своєрідну подібність між мовними одиницями в тексті оригіналу та його повторними перекладами з досить високим ступенем близькості, яку, однак, не можна розуміти як еквівалентність. У разі когнітивної аналогії концептуальний зміст вихідної мовної одиниці представлено в перекладі дуже близько до тексту оригіналу; однак є певні відмінності в стилістичному забарвленні, ступені емотивності чи образності.

Встановлення когнітивної аналогічності концептуального змісту ОО й ОП здійснюється шляхом **фреймового манування**, тобто співвідношенням слотів у складі фреймів ОО й ОП (референція; емотивність; образність; оцінність; стилістичне забарвлення [2, с. 74–75]), із метою виявлення когнітивної аналогічності їх смислових компонентів у стилістичному та функційно-комунікативному відношенні при збереженні їх референційної рівнозначності. Залежно від смислового компоненту ОП, який аналогічно передає або стилістичну тональність, або функційно-комунікативну спрямованість ОО, диференційовано два різновиди когнітивного аналогу: *стилістичний когнітивний аналог* і *функційний когнітивний аналог* [2, с. 75].

Для визначення перекладацьких стратегій і тактик, що є ефективними в українських ретрансля-

ціях часово віддаленого першотвору у досягненні когнітивної аналогічності ОО й ОП, потрібно диференціювати поняття «стратегія перекладу» і «тактика перекладу».

Однозначного визначення понять «перекладацька стратегія» та «перекладацька тактика» не знаходимо у працях науковців (І. Алексеєва, В. Виноградов, В. Ілюхин, В. Комісаров, Л. Нелюбин, Я. Рецкер, В. Сдобніков, А. Швейцер, А. Chesterman, W. Lorsch, L. Venuti та ін.): думки вчених різняться в тому, що називати «перекладацькою стратегією», а словники навіть не подають визначення цього поняття.

Розмежуючи ці два поняття як родові і видові, розуміємо *перекладацьку стратегію* як сукупність правил, цілей і засобів, які використовує перекладач у процесі перекладу і які окреслюють його власний специфічний стиль серед інших перекладачів і виділяють продукт перекладу серед інших перекладів. Стратегії створення перекладів неминуче виникають у відповідь на внутрішні культурні ситуації. Ефективними стратегіями перекладу, які обирає перекладач для відтворення часово віддалених першотворів, постають такі [5, с. 33–39]: стратегія *історизації* (створення образу минулої епохи, який не є тотожним реальності), стратегія *модернізації* (створення образу сучасності), стратегія *нейтралізації часової дистанції* (створення перекладу «поза часом»). Вибір стратегії перекладу часово віддаленого першотвору зумовлюється культурними, соціальними, психологічними, економічними, політичними факторами, вимогою часу, наявністю інших ретрансляцій даного твору, змаганням між перекладачами. Стратегії перекладу реалізуються через тактики, за допомогою яких відтворюються у перекладі саме смислові або формальні характеристики ОО.

Перекладацькі тактики (репродуктивні й адаптивні) передбачають відтворення образ-

ності, експресивності, емотивності й оцінки у семантиці ОО із застосуванням низки перекладацьких трансформацій. *Репродуктивні* тактики реалізуються шляхом транскодування (*транскрипції, транслітерації, практичного транскрибування, калькування*) і перекладацьких трансформацій: лексико-граматичних (*морфологічної заміни, транспозиції, цілісного перетворення, антонімічного перекладу*) і лексико-семантичних (*диференціації, модуляції, генералізації, конкретизації*). *Адаптивні* тактики трансформаційного перекладу передбачають використання *експлікації, елімінації та ампліфікації*.

У досягненні когнітивної аналогічності ОО й ОП у двох її різновидах – стилістичний когнітивний аналог і функційний когнітивний аналог – перекладачами застосуються різні перекладацькі стратегії і репродуктивні тактики трансформаційного перекладу (табл. 1), щоб аналогічно передати або стилістичну тональність, або функційно-комунікативну спрямованість ОО.

Для відтворення *стилістичного когнітивного аналогу*, який при повному або неповному паралелізмі компонентного складу і синтаксичної моделі ОО й ОП, передає стилістичну тональність концептуального змісту ОО за допомогою лексичних компонентів, що належать до іншого стилістичного регістру, найбільш ефективними виявилися *модуляція, диференціація і транспозиція*. Наприклад, розглянемо фрагмент із трагедії У. Шекспіра “Macbeth” *O worthiest cousin!* (12) в українських ретрансляціях П. Куліша (1900), Т. Осьмачки (1930), Ю. Корецького (1940), Б. Тена (1986), О. Грязнова (2008): *Достойніший кузине!* (6); *Відважний брате!* (7); *О, мій кузене славний!* (5); *О мій кузене славний!* (8); *Гідний мій кузене!* (4). Смислові компоненти ОО й ОП визначаються шляхом застосування *семантичного аналізу* лексичних одиниць у складі ОО й ОП (табл. 2).

Таблиця 1

Досягнення когнітивної аналогічності в українських ретрансляціях трагедій У. Шекспіра

Перекладацька тактика	Когнітивна еквівалентність	Когнітивна аналогічність		Когнітивна варіантність
		Стилістичний когнітивний аналог	Функційний когнітивний аналог	
Транспозиція		15	25	
Диференціація		22	0	
Модуляція		31	48	
Генералізація		0	32	
Смисловий розвиток		0	41	
Усього	148	68	146	691
Разом		214		

Таблиця 2

Семантична структура лексичного компоненту *worthiest* та його українських відповідників

worthy	1: fit or safe for; 2: of sufficient worth for 3: <i>arch</i> excellence, nobility. (10)
достойний, а, е.	1. Який заслугоує, вартий чого-н.; гідний. 2. Який своєю роллю, своїм значенням у суспільстві цілком відповідає кому-, чому-н.; гідний. (9)
відважний, а, е.	1. Який не боїться небезпеки; безстрашний, сміливий, хоробрий. 2. Який виражає відвагу. 3. Той, хто не боїться небезпеки; сміливець. (9)
сла́вний, а, е.	1. Який уславив себе чим-н., має велику славу; знаменитий. 2. Широко відомий, популярний. (9)
гі́дний, а, е.	1. Який вартий чого-н. 2. Який відповідає вимогам часу, обставинам; належний. 3. Такий, що має високі позитивні якості; достойний. (9)

Таблиця 3

Семантична структура лексичного компоненту *scornful* та його українських відповідників

scornful	1. Open dislike and disrespect or mockery often mixed with indignation 2. An expression of contempt or derision. (10)
зухва́лий, а, е.	1. Який не виявляє належної поваги, пошани до кого-, чого-н.; // Який виражає неповагу // Дуже грубий, нахабний. (9)
презі́рство, а, сер.	1. Почуття повної зневаги, крайньої неповаги до кого-, чого-н. 2. Байдужість, неповажне ставлення до чого-н. (9)
злю́щий, а, е.	1. Дуже злий, недоброчливий; // Роздратований, сердитий. // Який виражає зло, злість. // Сповнений зла, прийнятий злобою. (9)

Аналіз словникових дефініцій епітета *worthiest* та його українських відповідників демонструє, що стилістична тональність оригіналу, створена за рахунок архаїчного значення ‘excellence, nobility’, втрачається в усіх перекладах через застосування перекладачами *стратегії модернізації* і вживання лексичних компонентів, що належать до нейтрального стилю. Для відтворення інших смислових компонентів – референтності, емотивності, образності й оцінки – перекладачі використовують різні репродуктивні тактики: *калькування* сучасного значення слова *worthiest* ‘достойніший’ застосовує П. Куліш, представник класицизму XIX ст.; *транспозицію* та *диференціацію* (славний ‘має велику славу; знаменитий’) – представники неobarocko Ю. Корецкий та Б. Тен; *модуляцію* – представник бароко Т. Осьмачка (відважний ‘безстрашний, сміливий’) і представник модернізму О. Грязнов (гідний ‘має високі позитивні якості, достойний’).

Функційний когнітивний аналог, який рівноцінно відтворює референтність і стилістичну тональність ОО, але є аналогічним ОО за своєю комунікативно-функційною спрямованістю через зсуви в емотивності та / або образності, досягається шляхом застосування *транспозиції, модуляції, генералізації, смислового розвитку*. Розглянемо фрагмент із трагедії У. Шерспіра “King Lear” (1605) *You nimble lightnings, dart your blinding flames / Into her scornful eyes!* (11) та його функційні когнітивні аналоги в українських

ретрансляціях П. Куліша (1880), М. Рильського (1941), В. Барки (1969): *Ви, блискавки летючі, послініте / Ярким огнем своїм їй очи злюці!* (2); *Ви, бистрі блискавки, вознем сліпучим / Зухвалі очи заслініте їй!* (3); *Мчить, бистрі блискавки, ослінний пламінь – в її презиркуваті очи.* (1).

Аналіз словникових значень *scornful* та українських відповідників (табл. 3) засвідчує аналогічне відтворення *емотивності* оригіналу шляхом застосування *перекладацької трансформації модуляції* за допомогою контекстуальних відповідників: *зухвалі* ‘не виявляє належної поваги, пошани’, *презиркуваті* ‘байдужість, неповажне ставлення до чого-н.’, *злюці* ‘злий, недоброчливий’. *Транспозицію* у перекладі П. Куліша (*scornful eyes – очи злюці*) зумовлено розбіжностями у граматичних структурах мов: англійської як аналітичної та української як синтетичної.

Аналогічне відтворення *образності* ОО *Ingratitude, thou marble-hearted fiend, / More hideous when thou show'st thee in a child Than the sea-monster!* (11) відбувається у ретрансляціях П. Куліша (1880), М. Рильського (1941) і В. Барки (1969): *Невдячносте, запеклосердий чорте! / Ти гидша й від чудовища морського, / Як з'явиш ся в дитині!* (2); *Невдячність, демон із камінним серцем, / Страшніша над усі людські потвори, / Коли зросла на лоні у дочки!* (3); *Невдячносте, каміносердий враже, в дитині вказуєшся, то жаскіша, аніж марюка моря!* (1) Функційний когнітивний аналог ОО *marble-hearted* – камінне

серце є результатом трансформації *генералізації* у перекладі М. Рильського, представника неокласицизму. Заміна більш вузького за значенням слова «мармур» на «камінь» є виправданою, адже для українського читача вираз «камінне серце» є більш зрозумілим – ‘бути нечуйним, жорстоким, бездушним’. Перекладач уникає проявів індивідуального стилю автора, зосереджуючись на наблизенні довершеної краси мови Шекспіра до широких читацьких мас. Модерністський переклад В. Барки демонструє невичерпні можливості словоскладання, метафорично еквівалентно і стилістично адекватно відтворюючи ОО *marble-hearted* – ОП *каміносердий* за допомогою *смыслового розвитку*. П. Куліш, застосувавши трансформацію *модуляції*, передав аналогічно ОП *запеклосердий*, що продиктовано не лише епохою, але і намаганням відмежувати українську мову як окрему і самостійну мовну систему.

Висновки і пропозиції. Когнітивна аналогічність мисленнєвого процесу автора оригіналу і перекладача детермінує вибір стратегії перекладу (модернізації чи архаїзації) та перекладацьких тактик (репродуктивних чи адаптивних). Когнітивні аналоги є результатом застосування репродуктивних тактик трансформаційного перекладу (транспозиції, диференціації, модуляції, генералізації і смислового розвитку) з метою аналогічного відтворення стилістичної тональності (стилістичний когнітивний аналог), емотивності та / або образності (функційний когнітивний аналог). Індивідуальність перекладача, сформована в різних історичних умовах, його естетичні й суспільні погляди, відмінні з поглядами автору оригіналу, зумовлюють когнітивний дисонанс мисленнєвого процесу автора оригіналу і перекладача, що детермінує пошук індивідуальних перекладацьких рішень, дослідження яких постає перспективою подальших досліджень.

Список літератури:

1. Бойко Я. В. Когнітивний консонанс як фактор когнітивної еквівалентності ретрансляції часово віддаленого першотвору. *Академічні студії*. Серія Гуманітарні науки. 2021 (3). С. 105–110.
2. Бойко Я. В. Когнітивний консонанс як фактор когнітивної аналогічності оригіналу і перекладу з позицій фреймової семантики (на матеріалі українських ретрансляцій творів У. Шекспіра). *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 20, том 2. С. 72–77.
3. Бойко Я. В. Когнітивний дисонанс як фактор когнітивної варіантності оригіналу і перекладу з позицій фреймової семантики (на матеріалі українських ретрансляцій творів У. Шекспіра). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія Філологія. № 52, том 2. 2021. С. 107–111.
4. Baker, M. In other words: a coursebook on translation. London and New York: Routledge, 1995.
5. Boiko, Ya. V. General strategies of chronologically distant Ukrainian retranlations of Shakespeare's plays. *Sciences of Europe*. No 85. Vol. 3. Praha, Czech Republic, 2021. P. 33–39.
6. Festinger, L., Carlsmith, J. M. Cognitive consequences of forced compliance. *J. Abnorm. Soc. Psychol*, 1959. 58. P. 203–210.
7. Nida, E. Principles of correspondence. *The Translation Studies Reader*. London and New York: Routledge, 2020. P. 126–140.
8. Pym, A. Natural and directional equivalence in theories of translation. *Target*, 19:2, 2007. P. 271–294.
9. Sickinger, P. Aiming for cognitive equivalence – mental models as a tertium comparationis for translation and empirical semantics. *Research in Language*, 15 (2), 2017. P. 213–226.

Список використаних джерел:

1. Шекспір В. Король Лір. / пер. з англ. В. Барки. Серія «Світовий театр». Штутгарт. Нью-Йорк. Оттава. 1969. С. 5–301.
2. Шекспір В. Король Лір / пер. з англ. П. Куліша, українсько-руська видавнича спілка. Львів. 1902. С. 3–159.
3. Шекспір В. Король Лир. / пер. з англ. М. Рильський. Твори в шести томах: Том 5. Київ: Дніпро, 1986. С. 235–343.
4. Шекспір В. Макбет / пер. з англ. О. Грязнова. URL: <https://ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=9050>
5. Шекспір В. Макбет / пер. з англ. Ю. Корецького. Москва: Державне видавництво «Мистецтво», 1940. 164 с.
6. Шекспір В. Макбет / пер. з англ. П. Куліша. Львів, 1900. 118 с.
7. Шекспір В. Макбет / пер. з англ. Т. Осмачки. Харків: Державне видавництво України, 1930. 150 с.
8. Шекспір В. Макбет / пер. з англ. Б. Тена. URL: <http://ukrknighta.org.ua/ukrknighta-text/415/>
9. Словник української мови: Академічний тлумачний словник у 11 т. / І. К. Білоділ, А. А. Бурячок та ін. Київ: Наукова думка, 1970 – 1980. URL: <http://sum.in.ua/>

10. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language. Danbury: Lexicon Publications Inc., URL: *Merriam-Webster.com Dictionary*, Merriam-Webster. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/worthy>.

11. Shakespeare, W. King Lear. In *The complete works of William Shakespeare*. In 12 vol. New York: The un-ty society, 1899. Vol. 11. P. 207–328.

12 Shakespeare, W. Macbeth. In *The complete works of William Shakespeare* In 12 vol. New York: The un-ty society, 1899. Vol. 10. P. 423–533.

Boiko Ya. V. STRATEGIES AND TACTICS OF UKRAINIAN RETRANSLATIONS OF SHAKESPEARE'S PLAYS IN THE LIGHT OF COGNITIVE ANALOGY

The present research substantiates translation strategies and tactics that are effective in Ukrainian retranslations of a chronologically distant original to achieve cognitive analogy between the original units and the translation units. The material of the research was linguistic means of imagery, expressiveness, emotiveness and evaluation, chosen from Shakespeare's tragedies "Macbeth" (1605) and "King Lear" (1605) and their Ukrainian diachronic retranslations performed by P. Kulish (1880, 1900), T. Osmachka (1930), Yu. Koretsky (1940), M. Rylsky (1941), V. Barka (1969), B. Ten (1986), O. Gryaznov (2008). To achieve the goal, the following methods were used: the method of theoretical generalization during the processing of used sources, empirical method during the formation of a general sample for linguistic analysis, method of linguistic analysis and method of comparative analysis to compare the original and retranslations, transformational analysis and methods of interpretive analysis to define the applied strategies, tactics and translation operations. The cognitive analogy of the conceptual content of the original and the retranslations, which is determined by means of frame mapping, is substantiated from the standpoint of the frame semantics. Cognitive analogy of the original and its retranslation is realized in two forms: stylistic cognitive analogy and functional cognitive analogy. The terms "translation strategy" and "translation tactics" are differentiated in the article. The classification of alternative tactics (reproductive and adaptive) in achieving cognitive analogy of the original text and its retranslations are identified.

Key words: *cognitive analogy, frame semantics, stylistic cognitive analogy, functional cognitive analogy, translation strategy, reproductive / adaptive tactics.*